

2007-12-12

B E S L U T

SkandiaBanken Aktiebolag (publ)
Att. Styrelsen
Sveavägen 44
106 55 STOCKHOLM

FI Dnr 07-10107-342

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Anmärkning och straffavgift

Finansinspektionens beslut (att meddelas den 13 december 2007 kl. 10.00)

1. Finansinspektionen meddelar SkandiaBanken Aktiebolag (publ) (516401-9738), en anmärkning med stöd av 15 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.
2. Finansinspektionen meddelar SkandiaBanken Aktiebolag (publ) en straffavgift om en miljon (1 000 000) kronor med stöd av 15 kap. 7 § lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Hur man överklagar, se bilaga 1.

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) har funnit att Skandiabanken Aktiebolag (publ) (banken) haft brister i sin interna styrning och kontroll. Dessa brister har lett till att bankens styrelse inte i tillräcklig grad följt upp hur identifierade risker åtgärdats samt att bankens åtgärder för att identifiera sina kunder i enlighet med penningtvätsreglerna har fördröjts på ett inte acceptabelt sätt. Banken har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med dessa brister. FI finner, mot bakgrund av att bristerna funnits under en längre tid, att banken bör meddelas en anmärkning och en straffavgift.

1. Bakgrund

Banken har tillstånd att driva bankrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF). Banken startade som en renodlad telefonbank under 1994 och har utvecklats till en internetbank med ca 500 anställda. Banken är ett helägt dotterbolag till Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) som i sin tur ägs av Old Mutual plc med säte i London.

FI genomförde den 25 och den 26 juni 2007 en platsundersökning (FI Dnr 07-3175-316) hos banken. Syftet med platsundersökningen var att undersöka om bankrörelsen bedrevs i enlighet med de grundläggande kraven. Undersökningen hade ett fördjupat fokus på bland annat bankens interna styrning och kontroll.

2. Tillämpliga bestämmelser

I 6 kap. 2 § LBF regleras hur en bank ska hantera sina risker. Enligt bestämmelsen ska en bank identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som dess rörelse är förknippad med. En god riskhantering kan bara uppfyllas om det finns en tillfredsställande intern styrning och kontroll. Ansvaret för detta åvilar, enligt 6 kap. 4b § LBF, bankens styrelse.

I Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2005:1) om styrning och kontroll av finansiella företag ges ytterligare rekommendationer om intern styrning och kontroll. Enligt 3 kap. 4 § i nämnda allmänna råd bör således styrelsen följa upp verksamheten löpande och se till att det finns kontroller som säkerställer att rapporteringen på ett rimligt sätt återspeglar verksamheten. Vidare bör, enligt samma bestämmelse, banken se till att informations- och rapporteringssystem säkerställer aktuell och relevant information om bankens verksamhet och riskexponering m.m.

Enligt 4 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt (PtL) ska en bank bland annat kontrollera identiteten hos den som vill inleda en affärsförbindelse med banken. Enligt 8 § PtL ska handlingar eller uppgifter som använts vid identitetskontroll bevaras i minst fem år. Tiden ska räknas från det att identitetskontrollen utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har ingåtts, affärsförbindelsen upphörde.

3. Uppföljning av konstaterade brister

FI:s iakttagelser

Banken har en funktion för internrevision som ska granska och utvärdera den interna styrningen i banken. FI har tagit del av internrevisionens rapporter från 2005 och 2006. Internrevisionen har för respektive år presenterat ett tjugotal revisionsrapporter avseende olika processer inom bankens affärsområden. Samtliga de rapporter som FI har tagit del av innehåller detaljerade beskriv-

ningar av vad som bör åtgärdas för att bankens processer ska fungera tillfredsställande med bland annat hänsyn till såväl interna som externa regelverk.

Av bankens instruktion för oberoende granskning, som gällde fram till den 23 november 2007, framgick inte till vem internrevisionen löpande skulle rapportera, dock att det skulle ske årligen till styrelsen. FI kan också konstatera att styrelsen fått en årlig rapportering av årets iakttagelser, innehållande en beskrivning av identifierade brister. Någon ytterligare rapportering till styrelsen av vilka åtgärder som vidtagits med anledning av de identifierade bristerna har inte presenterats.

FI begärde av dessa skäl att få ta del av bankens dokumentation som visar när och hur banken har genomfört de av internrevisionen fastställda åtgärdsplanerna. Banken svarade att det inte existerade någon sådan dokumentation eller information eftersom banken inte hade någon central uppföljning. Banken anförde vidare att det ankom på respektive affärsområde eller processansvarig att följa upp och åtgärda av internrevisionen påpekade brister.

Bankens kommentarer

Internrevisionen rapporterar sedan början av juni 2007 uppmärksammade risker och incidenter i Skandiakoncernens gemensamma incidentrapporteringssystem. Bankens riskansvarige rapporterar sedan dessa risker vidare till styrelsen. Av systemet framgår även när en risk eller incident är hanterad eller åtgärdad. Banken har även upprättat nya interna styrdokument i enlighet med vad som anförts. Det har även funnits rutiner för uppföljning av internrevisionens iakttagelser i de fall dessa har klassificerats som allvarliga. Internrevisionen följer upp att dessa risker åtgärdas, varefter bankens VD redogör för hur risken hanterats inför Skandiakoncernens revisionskommitté. Framöver kommer alla bankens risker att rapporteras till bankens styrelse. Banken har gett internrevisionen i uppdrag att göra en sammanställning av vidtagna åtgärder med anledning av påpekade brister som ska avrapporteras vid bankens styrelsemöte i december 2007.

4. Identitetskontroll av bankkunder

FI:s iakttagelser

Av bankens internrevisionsrapporter från hösten 2006 framgick att banken saknar underlag som styrkte att identifiering har skett i samband med att drygt 10 000 kontohavare hämtat ut sin PIN-kod via Posten. Med anledning av internrevisionens påpekanden i september 2006, tog banken fram en övergripande åtgärdsplan för att säkerställa identiteten hos samtliga kunder. Åtgärdsplanen skulle vara genomförd under 2007.

I samband med att FI gjorde ett platsbesök i juni 2007 meddelade banken att antalet kunder, vilkas identitet inte hade kunnat verifieras, hade ökat till närmare 20 000. Med anledning av detta ombad FI banken att redovisa sin process

enligt den övergripande åtgärdsplanen för identifiering av de 20 000 kontohavarna.

Banken ingav som svar en handlingsplan för att säkerställa identiteten hos kunderna. Enligt planen skulle banken via brev förmå kunderna att identifiera sig genom att signera ett nytt mottagningsbevis hos Posten. I händelse av att kunderna inte inom angiven tid gjort detta var planen att kunden genom ett andra brev skulle påminnas samt informeras om att kontot kunde komma att spärras i avvaktan på identifiering. Banken skulle även, innan kontot spärrades, ge sina kunder en sista chans i ett tredje brev. Denna process planerades vara slutförd före årsskiftet 2007/2008.

Den 26 september 2007 bad FI om en uppdatering och banken angav då att den följde handlingsplanen och att det inte fanns hinder för att bristerna var åtgärdade per den 31 december 2007. Med hänsyn till bankens kortfattade svar begärde FI den 16 oktober 2007 en utförlig redogörelse för handlingsplanens genomförande. Den 18 oktober 2007 meddelade banken att de brev som skulle ha gått ut till de aktuella kunderna inte hade skickats. Anledning till förseningen var dels att man först ville utföra en analys av kundgruppen, dels det stora antalet kunder. Banken påpekade dock att den planerade att sända ut ett brev med information till sina kunder den 1 november 2007 och därefter skicka nya PIN-koder med rekommenderat brev den 7 november 2007.

Bankens kommentarer

Det rör sig om kunder som, så gott som samtliga, har identifierats av Posten eller annars den som lämnat ut PIN-koden, men där underskriften – dvs. själva beviset eller dokumentationen för identifieringen - inte arkiverats på rätt sätt. Banken har sedan en längre tid tillbaka ändrat sina rutiner, numera sker identifiering och arkivering på ett korrekt sätt.

Att banken inte förmått hålla tidsramen i åtgärdsplanen har berott bland annat på kapacitetsproblem hos bankens samarbetspartner som ombesörjt utskicken till kunderna. Banken har även bifogat en rapport över de åtgärder som vidtagits för att säkerställa identiteten hos aktuella kunder. Av rapporten framgår att det per den 22 november 2007 fanns 8 600 kunder kvar där underlag för utförd identitetskontroll saknades.

5. FI:s bedömning

Det ankommer på styrelsen att se till att den interna kontrollen är tillfyllest i förhållande till den verksamhet som bedrivs. I detta ligger givetvis att styrelsen håller sig informerad om och följer upp vilka åtgärder som vidtas med anledning av konstaterade brister. FI har kunnat konstatera att banken saknat sådana rutiner för en central uppföljning, vilket banken också har vitsordat. Detta har i sin tur lett till att banken inte kunnat ge FI svar på vilka åtgärder som vidtagits med anledning av internrevisionens iakttagelser. Detta är inte förenligt med en tillfredsställande intern kontroll.

Denna bristande interna styrning och kontroll synes också ha varit orsaken till att banken dröjt med att åtgärda de brister som konstaterats vad avser dokumentationen av kundidentiteten. Trots internrevisorernas påpekanden inleddes åtgärder först ett halvår senare och är ännu idag, över ett år senare, inte åtgärdade. Tvärtom har kunnat konstateras att antalet oidentifierade kunder nära nog fördubblats under nio månader sedan internrevisionen påpekat problemet. Vidare har banken, trots påstötningar från FI, inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att åtgärda bristerna, vilket i sin tur fått till följd att bankens kunder inte fått den information på sätt som var planerat från början. Denna bristande hantering är en följd av brister i den interna kontrollen och uppföljningen.

Sammanfattningsvis konstaterar FI att banken i vissa delar inte förmått att leva upp till lagens krav på en tillfredsställande intern styrning och kontroll.

6. Ingripande mot banken

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 15 kap. 1 § LBF ska FI ingripa om en bank har åsidosatt sina skyldigheter enligt LBF, andra författningar som reglerar bankens verksamhet, bankens bolagsordning eller andra interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar bankens verksamhet. Ingripande kan enligt samma bestämmelse bland annat ske genom anmärkning, varning eller genom att bankens tillstånd återkallas. FI får avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig.

När det gäller frågan om val av ingripande bör kriterierna väsentlighet och risk vara avgörande. Överträdelse av en regel som har till syfte att stabiliteten i banken skall upprätthållas bör i princip föranleda ett strängare ingripande än brott mot en bestämmelse av mindre betydelse.

Av 15 kap. 7 § LBF framgår vidare att FI får besluta att en bank som har meddelats beslut om anmärkning eller varning, även ska betala en straffavgift. Denna kan enligt 15 kap. 8 § LBF fastställas till lägst femtusen kronor och högst femtio miljoner kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av bankens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Avgiften får inte vara så stor att banken därefter inte uppfyller kraven för soliditet och likviditet enligt 6 kap. 1 § LBF. Av 15 kap. 9 § LBF följer att särskild hänsyn tas till hur allvarlig den överträdelse är som föranlett anmärkningen eller varningen och hur länge överträdelsen har pågått.

Bankens invändningar mot ett ingripande

Efter det att FI påpekat iakttagna brister i bankens interna styrning och kontroll har banken vidtagit åtgärder för att avhjälpa dessa. Det är därför bankens uppfattning att skäl för FI att ingripa med stöd av 15 kap. LBF saknas.

FI:s bedömning

FI har konstaterat att banken i delar inte förmått att fullgöra lagens krav på en tillfredsställande styrning och intern kontroll. Härigenom har banken inte förmått att leva upp till kraven i 8 § PtL avseende bevarande av handlingar eller uppgifter som använts vid identitetskontroll.

Överträdelserna är inte av sådan art att återkallelse av tillstånd eller meddelande av varning bör komma ifråga. Banken har numera vidtagit åtgärder för att få en tillfredsställande uppföljning, men överträdelserna kan ändå inte bedömas som ringa eller ursäktliga mot bakgrund av att det funnits brister under en längre tid och att adekvata åtgärder inte vidtagits trots FI:s påpekanden. Av samma skäl bör banken också påföras en straffavgift som skäligen kan bestämmas till 1 000 000 kronor.

FI kommer att fakturera avgiften efter det att detta beslut har vunnit laga kraft. Straffavgiften tillfaller staten.

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse. I ärendets slutliga handläggning har, förutom generaldirektören Ingrid Bonde, avdelningschefen och tf. chefsjuristen Joakim Schaaf, enhetschefen Åsa Arffman och juristen Johan Persson deltagit. Föredragande har varit Richard Åsander.

FINANSINSPEKTIONEN

Bengt Westerberg
Styrelseordförande

Richard Åsander
Jurist
08-787 83 29

Kopia för kännedom till:

Av Finansinspektionen förordnad revisor
Bolagsverket
Finansdepartementet
Insättningsgarantinämnden
Konsumenternas bank- och finansbyrå
Konsumentverket
Kredittilsynet, Norge
SCB
Svenska Bankföreningen
Sveriges Riksbank
Upplysningscentralen UC AB